

დედა

№3 2001 წელი

2004
დილა

საქართველო
შენათმეცნიერებელი

ყმაწვილი უნდა სწავლობდეს სავსებლად თავისდავო.
ვინ არის, სიღვაჟ მოსულა, სად არის, ჟავა სადო?

F343

2001

ბჟნობ

ღკობღ

ნინო აბრამაძე

ს
ე
მ
ე
მ
ე
მ
ე
მ

გოგდი-გოგდი

ზით მღვიმელი დილა

ცამ ირიჭრავა მტრედისფრად,
მამალთ შესწვევითეს უვილი,
წამოიშდნენ ჩიტები
და შორთეს ჭვიელ-ხვიელი.

დაპებრა ცელქმა ნიაუმბ,
ფოთოლმა დაიშრიალა,
კურდღელი კორდსე ვამოსტა,
ტროლამ დიფრთხილა.

მერცხლმა შორთო ჰკიკიკი
თავის კურტულა ხმახედა,
ნელ-ნელა თავი ირინა
მსემაც სხივამლით ცახედა.

სინათლემ სძლია სიხნელეს,
გაპფანტა ღამის წვედიადი.
ბაღღეობო, გამოიღვიძეთ,
დილაა მეტად დიადი!

ილია სინარულიძე სოკოები

ნაწვიმარსე ამოღვივართ
და ცელ ფესსე სწორად ვდგებით,
ქოლგა მუდამ მიტომ ვვსურავს,
რომ სულ წვიმას ვუღვლივით.

ტყეში სშირად ვაწვევებინ
ბიჭები და გოგოები,
რომ დაგვირფონ და კალათით
შინ წავვიღონ სოკოები.

გვივი ჟიჟინაძე

ვინდვრის დედოფალი

გამოფარფატა ჰეკევა,
უვაილებს უძღვნა საღამო...
იამ საუსმე მიათოვა,
ბაღანმა ასვა ცვარ-ნამი.

წუარომ უძღვრა რაკაკიეთ:
- რა კარგი ხარო,

რა კარგი!

მზემ გაღმოსედა

ცნათვალამ,
შინდვრის დედოფლად
ხათვალა.

ნახშირის გოგო

(ზღაპარი)

ელენე ამბიყ

ბიჭმა ნახშირის ნატეხი იპოვა და გზის პირას ცემენტის კედელზე გოგო დახატა.

ნახშირის გოგოს ყურებს ზემოთ აქეთ-იქით კიკინები ჰქონდა გაშვებული და წინწკლებიანი კაბა ეცვა.

ბიჭმა უყურა, უყურა ნახატს, გაიცინა და შინისკენ დააპირა წასვლა.

- მიიცა, სად მიდიხარ? - გადმოსძახა კედელზე დახატულმა გოგომ.

ბიჭი გაოცდა, რას მოიფიქრებდა, რომ ნახშირის გოგო ენას ამოიდგამდა?!

- ცალი-მკლავი რომ დამიხატე, მეორე არ მინდოდა?

ის მართლაც ცალხელა იყო. ბიჭმა მაშინვე მეორე ხელიც მიახატა.

- ბარემ კიკინებზე ბაფთებიც შემაბი!

იმ წუთშივე გოგონას კიკინები პელებივით ღამაში ბაფთებთან დამშვენდა.

- გამდლობთ, ბიჭო! - კეთილად გაუღიმა ნახატმა გოგონამ ყმაწვილს. იმან ნახშირი კედელთან მიაგდო და სახლისაკენ გაეშურა. მდის, მდის და გრძნობს, რომ ფეხდაფეხ ვიღაც მიჰყვება. მოიხედა უკან და გაკვირვებულმა პირი დააღო: ნახშირის გოგო ასტუნტულეობდა.

ბიჭი შეკრთა. ამისთანა რამ არსად წაეკითხა და არც გაეგონა. სახლისკენ გაიქცა, აქოშინებული შეევარდა ეზოში, ჭიშკარი მაგრად დახურა და ზურგიით მიაწვა.

რკინის ჭიშკარზე მაშინვე ვიღაცამ დააკუნა. ცხადია, ის გოგო იყო.

ყმაწვილმა ვითომ ვერ გაიგონა, პასუხი არ გასცა, კურდღლევივით გაინაბა.

კაკუნი განმეორდა.

ბიჭი დუმდა. კარის გაღებას არ აპირებდა. იქნებ თავი დამანებოს, წავიდეს, მოშორდესო.

ნახშირის გოგო გაჯეივტა. კაკუნს განაგრძობდა.

- ნეტავი არ დამეხატა! - სინანულით გაიფიქრა ბიჭმა. შებრუნდა და ჭიშკრის ღრიჭოში მალულად გაიჭვიტა.

- ბიჭოს! - გარეთ ნახშირის გოგო კი არა, ნამდვილი კიკინებიანი, შავტუხა გოგონა იღვა, ცისფერი ყვავილებით მოჩითული კაბა ეცვა, ხელიმ დიდი, ლოყაწითელი ვაშლი ეჭვორა.

ბიჭმა კარი გამოაღო.

გოგონამ გაუცინა და ვაშლი ხელებში ჩაუღო. ბიჭმა რატომღაც დამიორცხვა. თავი დახარა, ვაშლს დააცქერდა. თავი რომ ასწია, გოგონა იქ აღარ დახვდა, წასულიყო.

ყმაწვილს უცებ რაღაც გაახსენდა. ადგილს ნიავეით მოსწყდა და იქით გაიქცა, სადაც ნახშირით დახატული გოგონა ეგულებოდა.

იქ, კედელთან, ვიღაც კაცი იღვა და ნაცრი-სფერ ცემენტს ვეებუროელა ფუნჯს უსვამდა. ღურჯ საღებავს ნახშირით დახატული გოგო დაეფარა.

ბიჭი გულდაწყვეტილი გამობრუნდა. თან ლოყაწითელი ვაშლი მოჰქონდა.

საქართველოს
მ. რ. მ. ნ. ლ. ი.

ზოთიო ამოზაპე

მ ი ლ ჯ ა მ ე ბ ი

ბ ა ს ი ა კ ა კ ლ ი ა

გ ა ზ ა ფ ხ უ ლ ი

აპრილის მზის სხივები ნაზამთრალ ქალაქს ალღობდა, ეფერებოდა და ისიც ცელქი ბავშვივით ბაღებში ბაღებში. გამკვლევი თუ გამომკვლევი თავის სადარდელს დარდობდა, ბუნება ზამთრის ძილისგან გამოღვიძებით ხარობდა.

მერცხლების შინ დაბრუნება ბელურებს მეტად ართობდა, ფივილ-ხივილში უჩანდათ ეშმაკობა და ანცობა. ციყვი ნაშვების ტოტებზე სულ მოუსვენრად დახტოდა, შაშვს კი ჭახჭახზე ვამჩნევდით, რომ არაფერზე დარდობდა. მდელიოზე ფური ირემი ნუკრთან ბალახით ვახშობდა. ჭიანჭველას ზამთრის ხორაგი სულ აღმართებში აპქონდა, ფუტკარს ყვავილთა ჩაროზი სკაში თაფლუჭად ჩაპქონდა. აქ დღეა-ზარდლი-ობობა თავისთვის აბლაბუდობდა, იქ ვარდი ია-გვირილებს უცხო სურნელით ათრობდა. პეპელა ჭრელი ქათობით ვარდებთან თავმოქმედობდა...

მიწას ათოვდა აპრილი და გაზაფხული გალობდა.

ო თ ა რ შ ა ლ ა მ ბ ა რ ი ა

მ ა ჯ ა მ ე ბ ი

ნ ა კ ა დ უ ლ ი

ო, რა ტკბილი სასმელია ნაკადულის **ამო დენა**. აქ ნახორი მისით მოდის, არ სჭირდება **ამოდენა**.

ქ ა რ თ უ ლ ი ს ი მ ღ ლ ა რ ა

თუკი აკლია პირველ ხმას ან მეორე ხმა, **ანბანი**, ფუჭი შრომაა - ეს ვასლავთ ჩვენი სიმღერის **ანბანი**.

ხ ა რ ი

რამ ავიცრემლა თვალები, ვინ გაწყენინა, **ხარო?**
მატრონმა სახზე ვადმოკრა, რა უსაქმური **ხარო**.

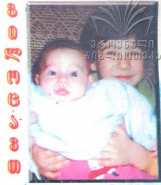

მ ო რ ა ზ ა

საფურჩქნელად გელის უკამ მენს ევოში ვაზის **მორჩი**. ვაზი არსად ვაგვექცევა, მანამდე კი სწავლას **მორჩი**.

ბაჰან სვანიძე
ბიჰვი და კურდღალი

ტოუე: - მე ტალსში რომ გორავ,
 ხდ დათუეო, ტანტარა?
 მოხკლეო ის არის,
 ღვინო ვინც დგაძალა,
 კურდღალი: - დღობაში ვიეო,
 ამირიეს თამადა,
 ჰოდა, ზღანრულ სურაზე
 უსწმა ვაინაზარდა,
 ვსეთ, ვილხინეთ სტეკრებმა,
 მასშინქელიც ცალადდა...
 სურა იეო ისეთი,
 ბტაფილუეკც არ აელდა!

სიეთი დაანტარი
 კუსაშვილები

ლია კობალაძე
როჰინა

ვერ სულ ზაწაწა,
 სულ ნორხი აქვს ფესვი,
 დაჯერებაც იცის,
 დარიგებაც ესმის.
 მე რამ მიხი ჯიბით,
 ჯილვით და წესით,
 ვაიზრდება, ვითომ,
 ვიზრე შეკეთები?

ჰანო ჩხიკვაძე

დარიგება პანიკოს

მეკელი? რა მეკელი, რის მეკელი?
 რა, სეჰმე შემოგელია? -
 თუკი ორფესა ვამეკელდა,
 ტუის მეკელზე უფრო მეკელია.
 რაც მე ვთქვი, რაღა თქმა უნდა,
 არ ახალია, მეკელია -
 ორფესა გუდაგრძელია
 ოთხფესზე ვნავრძელია.
 თუკი ასეთებს მეხვდებო,
 იქ ვმართებს ტკუის მოკრება:
 ოთხფესხას მძობა გურნიოს,
 ორფესხას დამეკობრება!

ვასილი ბერიძე

მე ნიავს გავყვები

ცაზე სამი ღრუბელი იწვა: ღედიკო ღრუბელი, მამიკო ღრუბელი, შვილიკო ღრუბელი. იწვნენ, მაგრამ ერთ ადგილზე ვერ ისვენებდნენ: ხან ერთ გვერდზე გადაბრუნდებოდნენ, ხან მეორეზე. ან კი რას მოისვენებდნენ, ზაფხული იყო, პაპანაქება.

- აჰ, აჰ! - კენესოდა, კრუსუნებდა ღედიკო ღრუბელი.
- ოჰო, პო! - ოხრავდა და ხენეშოდა მამიკო ღრუბელი.
- უჰ, უჰ, - წუნდა პატარა ღრუბელიც, ძალიან წუნდა.
- ამ შუადღის გულზე აქ რას გავორებულხართ, ამ შუა ცაზე, მზეზე რას იხრუკებით?! - ჩამოისმა ზევიდან ვილაცის მყევანა და შედიღური ხმა.
- ვინ იყო? - მამინევე წამოხტა მამიკო ღრუბელი და ცას ახედა.
- ვინ იყო? - ღედიკო ღრუბელი ძლივს წამოიზღახნა ადგილიდან. სიცხისაგან დაოსებულს, თავბრუ ეხვეოდა. მანაც ცას ახედა. ცას ახედა შვილიკო ღრუბელმაც - ვინ იყო და, არწივი, თავს დასტრიალებდა ფრთების ლივლივითა და შხუილით.
- ღედიკო ღრუბელმა რაღაც ბრაზიანად წაიმურმურა, რაღაცაზე ძალიან უკმაყოფილო კატასაკვით.
- მართალს ამბობს. რა, არა? - შეუტია მამიკო ღრუბელმა.
- მოდი, მზეს დავემალეთ, - გვერდით მიუცოცდა შვილიკო ღრუბელი მამიკოს.
- სად?

- მამიკო ღრუბელი დაფიქრდა და მოიფიქრა:
- მთებში, ღრმა ხეობაში ჩავწვეთ, იქნებ სული მოვითქვათ,
- თქვა და დაიძრა კიდეც ადგილიდან.
- არა! - უარი განაცხადა ღედიკო ღრუბელმა.
- ვითომ რატომ არა? - თავს დაადგა მამიკო ღრუბელი.
- მე ზღვაში კოტრიალი მინდა.
- გინდა და გინდოდეს, მე მთებში მინდა...
- მე ზღვაზე მინდა, - დაიჟინა ღედიკომ.

ატყდა დავა, ერთმანეთს არ დაუთმეს. პოდა, დაჰკრეს ფეხი, ერთი ერთ მხარეს გავარდა გრიალ-გრიალი და ჭექა-ქუხილით, მეორე - მეორე მხარეს. შვილიკო ჯერ ერთს გამოეკიდა, მერე მეორეს; ხან ღედიკოსკენ გარბოდა, ხან მამიკოსკენ, სულ დაიბნა, აღარ იცოდა, რა ექნა. მერე დაჯდა ერთ ადგილას და აღრიალდა...

- არ იტყვი, თორემ მეც ვიტყობ, - წამსვე მასთან გაჩნდა ნიავი.
- რას ამბობ, თვალმებს დაისივებ ტირილით, - სიცილი აუტყდათ ქვევით, მინდორში, ლამაზ ყვავილებს. მერე შვილიკო ღრუბელს შესთავაზეს:
- ჩამოდი ჩვენთან, მოგვეყვებით.
- არა, მე ღედიკო და მამიკო მინდა, - გულამოსკენილი ტირილია შვილიკო ღრუბელი.
- წაშოდი, ჩემს მართევებთან წავიყვან. ცივ ნიავს არ მოვაკარებ, ისე მოგივლი, - შესთავაზა არწივ-მაც.
- არა, მე ღედიკო და მამიკო მინდა...
- მე გამომყევი. შენ სადაც გინდა და მეტყვი, იქ წავიყვან, - ახლა ნიავი მიელაცია და ყვავილები უფრო ხმამაღლა გააცინა, - მაგას სადაც უნდა, თუ შენ სადაც გინდაო.
- წაშო, წაშო, მაგათ ნუ უსმენ! - ხან ერთი მხრიდან მიაწყდა ნიავი შვილიკო ღრუბელს, ხან მეორე მხრიდან.

შვილიკო ღრუბელს გული გაუწყაღდა:

- რა მოუსვენარი ხარ, გაჩერდი!
- კარგი, გაჩერდები, - დეთანხმა ნიავი, ზედ მიეხუტა და დაიძინა...

ღედიკო ღრუბელს და მამიკო ღრუბელს გვიან გაახსენდათ შვილიკო.

- აჰ, აჰ, ზღვაში რომ ჩაეშვას, ვინა იაოვის, მერე?

- ღრმა ხეობაში რომ ჩაწვეს, მერე?..

- ოჰ, ოჰ, იმ დამთხვეულ ნიავს რომ გაჰყვეს, მერე? - ერთი ერთი მხრიდან მოვარდა დაფეთებული, მეორე - მეორე მხრიდან.

შვილიც ისევ იმ ადგილას რომ დახვდათ, შევებით ამოისუნთქეს. მაშინვე ერთი ერთი მხრიდან ამოულგა გვერდით, მეორე - მეორე მხრიდან.

- წამო, წავიდეთ! - თავისკენ მისწია დედიკო ღრუბელმა.

- წამო, წავიდეთ! - თავისკენ გამოსწია მამიკო ღრუბელმაც.

- სად? - იკითხა შვილიც.

- მთებში! - თქვა მამიკომ.

- ზღვაზე! - თქვა დედიკომ.

- ოო, დაიწყეს ისევ თავიდან. რა პატარებით ჩხუბობთ,

- წაიბურტყუნა შვილიცო ღრუბელმა, მაგრამ, ეტყობა, იმთ ხულაც არ ეღარდებოდათ, პატარებით ჩხუბობდნენ თუ დიდებით.

- კარგი, თქვენ იჩხუბეთ და, სადაც გინდათ, იქ წადით, - დაიწყო შვილიცომ და დაასრულა კიდეც: - მე ნიავს გაჰყვები!

- ვისაო? - გაიღვიძა ნიავმა.

- ვისაო?! - ჩხუბი შეწყვიტეს დედიკომ და მამიკომ.

- ვისაო და ნიავსო, ვითომ ვერ გაიგეთ, არა?! - ასძახეს მინდვრიდან ყვავილებმა.

- არა, არა, მაგ დამთხვეულს არ გაჰყვე! - იგრილეს, იჰქექეს დედიკო ღრუბელმა და მამიკო ღრუბელმა, მაგრამ შვილიცო და ნიავი უკვე სადღაც მიბრუნდნენ და ისინიც თავ-პირის მტკრევით გაელვებნენ...

- ახლა სულ ერთად ისეირნებენ, - ჩაიფივლა დიძმა, მედ-ღურმა, გოროზმა არწივმა და უფრო ზევით აიწია, ცისკენ.

მედიკალიზაცია

გვარცა გუგუბია

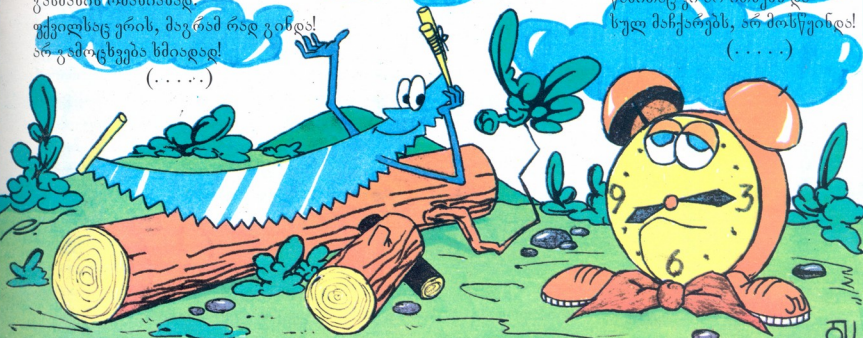
მხატვარი მანანა მორჩილაძე

ჩაუქმა, მაგარიბელეზა
მორის ვადარღმა ინება,
გაქუს, გაძიაქუს ფსინად,
გასძახის ომბიანად.
ფეიქლსაც ერთს, მაგრამ რად გინდა!
არ გამოცხეება სმადიად!
(.....)

მზინა ჩხუბინი

ბავშვანები

მის წკრილიში ვამითუნდა,
მის წიწვიში ჩამობინდა,
წმითაც კი არ ითმუნს და
სულ მაჩქობებს, არ მოსწონდა!
(.....)

ფურცლები ეთნოლოგიური დღიურიდან

რომა და ახი
კოკაიები

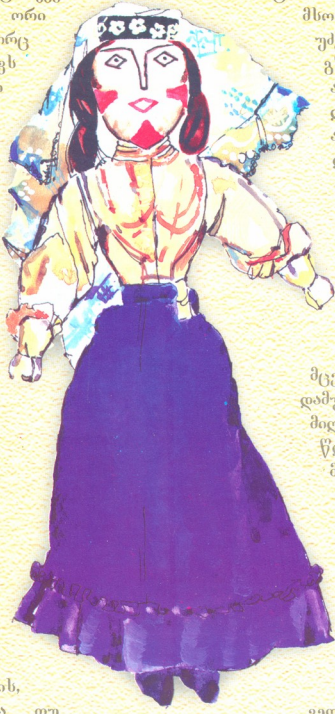
ს
ა
ქ
ა
რ
ე
ს
ტ
ი
ა
ნ

დედაძიწახე
თრასზე მეტი ქვე-
ყანა და ორი

ათასზე მეტი ხალხია, როგორც ორი ადამიანი არა პეკავს ერთმანეთს, ისე ხალხები განირჩევიან წარმოშობით, ისტორიული ფესვებითა და გზით, ყოფით, კულტურით, სწავლებლებითა და ადათწესებით. ყველა ხალხი, ვინ თუ უროვნება ერთ დროს არ ჩამოყალიბებულა. ზოგი ადრე გამოვიდა ისტორიის ასპარეზზე, ზოგიც გვიან. მათგან ბევრის სსეუბაც აღარ არის დღეს — უკვლად გამქრალან და გადაშენებულან, სხვა ხალხში არეულან და გათქვეფილან.

ამ დროს, როდესაც უძველესი ხალხები — ეგვიპტელები, შუმერები, ჩინელები, ინდოელები, რომაელები, ბერძნები გასაოცარ კულტურას ქმნიდნენ, ბევრი ევროპელი ხალხის რუსების, გერმანელების, ფრანგების, უნგრელებისა თუ შვედების წინაპრნი ჯერ კიდევ პირველიყოფილი წყობილების საფეხურზე იდგნენ. ისინი პრიმიტიული, ქვისა და ხისგან გაშლითრქნილი იარაღებს ხმარობდნენ და თავს ნადირობითა და საკვები მცენარეების შეგროვებით ირჩენდნენ.

უძველეს ხალხთა შორის უწყობანოდ მოიხსენიებიან ქართველებიც. ჩვენმა ხალხმა ადრეიდანვე გაიარა ყველა ის საფეხური, რომელიც კაცობრიობის გზასავალი იყო. მეტიც, ბოლო დროის არქეოლოგიურმა მონაპოვებმა,

აღმოჩენებმა დამსის ნაქალაქარის ტერიტორიაზე, დაგვარწმუნა ჩვენც და მსოფლიოს მეცნიერებიც, რომ უძველესი ადამიანის განსახლების გზა საქართველოზე გადიოდა. აქედან მოხდა ევროპის ათვისება და ამ გზითვე შეაღწია პირველმა ადამიანმა აზიაშიც. ეს იყო დასაბუთებით მდლიანი შეიდასი ათასი წლის წინათ.

მას შემდეგ ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე ცხოვრება არ შეწყვეტილია, კერა არ ჩამქრალა. ძველ ქვის ხანას ახალი ქვის ხანა მოჰყვა, ნადირობას — ცხოველების მოშინაურება, საკვებად ვარვის მცენარეების შეგროვებას — მიწის დამუშავება და პირველი მისავლის მიღება. ამის შესახებ ამ ათიდე წლის წინ საისტორესოდ მოგითხროთ თქვენც დიდმა მეგობარმა, არქეოლოგმა ჯურნა ნადირაძემ.

ქვის ხანის დასასრულ-ისთვის, შევიდ-რვა ათასი წლის წინათ ჩვენი ქვეყნის მიწა-წყალზე მცხოვრები ტომები უკვე ბინადარ ცხოვრებას ეწყვიან, საცხოვრებელს აგებენ. საქართველოს ტერიტორიის ბუნებრივ-

კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე, საცხოვრისიც სხვადასხვა ტიპის იყო. აღმოსავლეთ საქართველოს და შესვლითა, სადაც პავა ძირითადად შშრალია, თიხა-აღიზისაგან აგებდნენ წრიულ და კონუსური ფორმის მცირე ზომის საცხოვრებელს, მოგვიანებით კი — მიწურბანინ და ურდოგვირგვინან ხალხებს. წვიმიან და ნისლიან დასავლეთ საქართველოში უფრო მსუბუქი კონსტრუქციის სახლები შენდებოდა — ჯერ ფაცხები, შემდგომში კი ჯარგალები და ხიმინჯებზე შემდგარი ობა-სახლები.

გაგი დობინაძის

ამ დროისათვის ნანადირევი ცხოველის ტყავის გამოყენებასთან ერთად თანდათანობით ისწავლეს ცხვრის მატყლისაგან ძაფის დართვა, შემდეგ კი — ქსოვაც. უფრო შრავალეფეროვანი გახდა ნიკარებისა და ძვლებისაგან ნაკეთები სამკაულიც, რომელსაც ავგაროზის მნიშვნელობაც ჰქონდა — მას ადამიანი ავი თვალისგან უნდა დაეკვრა. ისწავლეს თინისაგან ვაშქების, კონხების, თასებისა და დოქების გაკეთება ანუ შეთუნება. ყველაფერ ამას ხისგანაც ამზადებდნენ. გამდიდრდა ნადირობისა და თევზობის სურსებიც, ხელშეუბთან და სხვა ქვისა თუ ხის იარაღებთან ერთად იყენებდნენ შშვილდ-ისარს, ნუქკაგებს და ბოლოს — ბადეებს.

ათასწლეული ათასწლეული მისდევდა. გაფართოვდა ადამიანის გონებრივი ჰორიზონტიც. ჩვეულებად იქცა საზეიმო რიტუალების ჩატარება, რომლებსაც სავანებო ცოდნითა და მონაცემებით აღჭურვილი ადამიანი — ქურუმი ხელმძღვანელობდა. ამ რიტუალებს ერთოვად წრეში ცეკვა-თამაში და როკვა, მაყვდრებელი სიტყვები, მონაწილენი ზოგჯერ ცხოველების ნიღბით იყვნენ აღკაზმულნი. უფრო ადრე მსგავსი პროცესი ბიზონებით, ირემებითა და გარეული ხარებით მონატულ მღვიმეებსა და გამოქვაბულებში იმართებოდა. ადამიანი უხილავ ძალას შესთხოვდა იღბლიან ნადირობას, შიან დარს, სენისაგან გამოჯანმრთლებას, ავი სულისაგან დაცვას, ქალ-ვაჟი — ერთმანეთის გულის მოგებას, შემდგომში უკვე ნაყოფიერებას, უხვ მოსავლს, პირუტყვის გამოწვლას, ხან დარსა და ხნაც აფდარს.

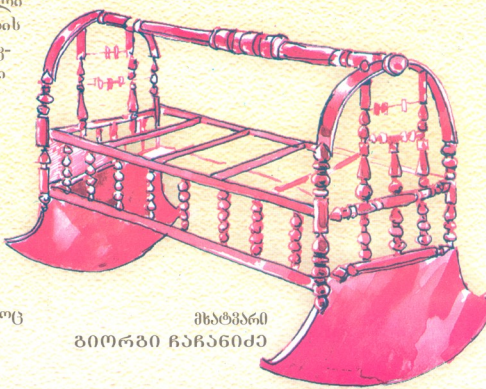
მერე კი... მერე ლითონის გამოღნობის დროც

დადგა. ადამიანმა ჯერ სილინში და თქრო ვაიცნო, შემდეგ ბრინჯაო მიიღო, ბოლოს კი რკინაც გამოიღნო. ჩვენი წინაპრები როგორც ხორბლის მოყვანასა და ვაზის მოშენებაში, ლითონის დამუშავებაშიც ერთ-ერთი პირველები იყვნენ. განსაკუთრებით გაუთქვამთ სახელი ამ საქმეში ხალიბებს — მესხეთში მცხოვრებ ტომებს.

ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე იქმნება პირველი სახელმწიფოებრივი გაერთიანებანი. სწორედ ამ პროცესში ყალიბდება ქართული ეთნოსი — ერთი წარმომავლობისა და ნათესავი ტომების დაახლოების საფუძველზე. იქმნება საერთო ენა, ერთიანი თვითშეგნება. ეს ყოფილი და ხანგრძლივი გზა. ამ გზაზე სცივსიანაც ბევრი ვისწავლეთ, ჩვენგანაც ბევრი გადაიღეს. თაობების გამოცვლილება გამრავლდა, გამდიდრდა და ჩამოყალიბდა თვითმყოფადი ქართული კულტურა.

დაწვრილებით თითოეული დარგის შესახებ შემდგომ ვექმნება საუბარი. გავეცნობით, როგორი იყო ტრადიციული ქართული ტანსაცმელი, საცხოვრებელი, შრომისა და ბრძოლის იარაღები, სამკაულები, წეს-ჩვეულებანი და ტრადიციები, ერთად ვიმოგზაურებთ საქართველოს წარსულში. ამ საქმეში დახმარებას გაგვიწევს საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის საგანძური, სპეცგები და ფონდები.

ნოდარ შოთღიაშვილი,
ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი

მხატვარი
გიორგი ჩანანძიძე

ქარი და ღრუბელი

ლალი ჯაფარაშვილი

ქარი ღაქრის
ქუჩა-ქუჩა,
ქეთის ქოღვა
ვაუფუჭა,
ვაიწყაყა ზე და ჩაღა
იქროლა და იქარქანია...
ღაედევნა
ქუთა ღრუბელს,
ქერიში სხვდა,
ჩოვორუ ქურღღელს,
წამიყ ალარ ღაახანა,
შუბღით მწვერვადს
ღააბნალო!

თუმე ღრუბელი
ქურღღელს ჭვავდა,
არაფერი ღაუშავდა,
თლონდ ქოყ ვაიმორა,
მინას წვიმად ღაეხურა,
წვეთებღიღან
ნელა-ნელა,
ამოჭრწყინდა
ყისარყეღა!

თამთას ბანაჩენი

ამას წინათ,
თამთას ზინა
ღააყენეს
თავღაყინა,
ვანა ვინმე
ყარღეღმა?!-
ფისღმა ღა
ბარა ღევმა!
თამთამ ზრძანა ვანაჩენი:
ყოყხმა ვითხნათ ღანაჩენი!..

კენანი

ბავშული ზოგონიკა

კობეზიანი ჯამბუჯაშვილი

გობავსყელ ძახზე, ვავზირე თვარი თუ ახ, ნამიხ მიი
 რავინა, ცისვჯი ამა შევინსა და მიშვიხედ. ახლ ვეს-
 ვინ დავინახე. აღმონები გახვი-გამსხიონენ, შევიღრე
 ახავნ მიყუქქლა.

-სად, სად გახვიხათ?! - ნამვიძახე ვადანყვარქილა, მი-
 ნის ვოხხებთ შემვიცილა, მკვინსაჴლი სურ მალღ და მა-
 ლრა, მუვით მერღღებინ-მათქი ვვიქმში, ხაგსურ იქნა,
 ამვიწვახე. ვყლი ამბავილა, ამბავიყა: - მუქ! - ივთო
 რემა მანია ვთიქმა და ყვავილა იქსა. ახა ვი ნყოფ
 იუ ყნა დავქანე, ხმ ვრავინ შემიჩნოს? შეჩიხლით, აღ-
 შინებთ, ნუ ვახვიხათ. შემანხელათ, ვანა რემა ცისვჯი,
 სიგიჯანა კამ და რე ვანაწყლი ნამის ციმიქმ მუთი
 ვახ რაინათ? ზავშვი მიხურ დამწყვით აქეთ,
 ისინი მამეღვიქმინ.

ხლი ყვავირი ახროს ახ მივრავიქმს, ვეღმს ამე-
 ძვანს. ზეგი შინამიანი, ვღვი მყინდი და ვიღვი ხ
 ვიყი ხა...

მა ბი...

შომნყვარქან?

ნანამ მკვადამი, მიხამ რეში მუქვი-
 რიქმით სხვა ვავახით!
 ნუ, ნუ მიიქიხით, აღ-
 შინებთ! ცოფა ხნთ
 შეჩიხლით!
 ხლა ხეღვთ,
 ამვიღი...

ნინო ლიაიანიშვილი

ს
ი
მ
ე
ს
ე
ს
ე
ს
ე
ს

თამარ ფსაკაძე

კაკა

გუშინ დილით დამირეკა
პაპაჩინა კაკა:
- უკრძილს რატომ არ
იღებდით?

რა ხანია ვრეკავ.
ჩემს დედოკოს სტუმარი ჰყავს,
არ სცაღია მამას,
ბებოს ქსოვა ურჩევნია
სტუუნვასა და თამაშს.

დავამინე თოჯინები
მარიკა და ანო,
იმით გამოვდივებამდე
ცოტა ვიქაქანოთ!

ნარგიზა მგალაძე

ამუნია

ფანქრები რომ სეფთ იგღო,
თაკომ ხატვა დაიწყო:
ეს ჩიტია ფრთიანიო,
ეს კი დღვა მზიანიო.

ციდან წვიმა ჩამოდისო,
ბუნრით კვაბლი ამოდისო.
- ეშუებით და გრძელი კუდით,
ეს ვინღაა, თამუნია?
- ესა? ეს მე მოვივოხე,
სამინელი ამუნია.

- ხატვა რატომ მიატოვე,
სად გარბიხარ, თამუნია?
- მემინია, არ მიუბინოს
სამაგელმა ამუნია.

ლევან ანანიძე

«დედა ანა»

ცუგ რუმელა პატარები
ვგავრთ იებს მოღსევაძიღლს.
უუელამ კარვად რტდი ვიცით,
რას ვუმადლით ვოგებაშვიღლს.
„დედა ენას“ რომ ვვიქმინდა
გულს აქსოვდა შივაც თანა.
მისი წივნი ცოღრისა და
ზღვა სინათღის ეებატანა.
„დედა ენამ“ შეგეგვარა
საქართველო თვადღწარტცი,
მმობეღლივით უღგას მერმისს-
უუელა ღროის ბრძენი კაცი.

ბიბის

დღეცა: გვი მხელავის

მა ლამაზი დღეა

Andante კომპოზიტორი: მაკო ელიშვილი

1 რა ლა-მა - ში შუე ა! რა ლა-მა - ში შუე -ა!

მე-ვე -სალ-მით, ნა- მო ვარ-თვით ხე-ლი. ვვე-ლა-ფე-რი

ბრწყინ-ავს, ვვე-ლა-ფე-რი ე- ლავს ვვე-ლა-ფე-რი

სი- ხარ-უ ლით მღე-რის. ა- ფრე-ნი-ლა, და-ფრე-ნი-ლა,

ჩე-მი მტრე-დი გაფრე-ნი-ლა, შე-ნი მტრე-დი

შე-ხედრია-ა ვზა-ში... გა-ლა-ფრინ-დი ჩე-მი მტრე-დო,

სი-ტყა უო-ხარ სა-ი-მე-დო, თუ სად-მე-ა მო-წყენი-ლი

ბავ-შვი. ი-ფარ-თქა-ლე თეთ-რო მტრე-დო, გაა-ხა-რე

ჩე-ნი ერ-დო, ი-ღუ-ღუ-ნე ავ-დარ-ში და

ღარ - ში.

2 რა ლამაზი დღეა!
რა ლამაზი დღეა!
ოქროს წყალში ლივლივებენ ხენი.
ფური უგდეთ, ფური,
პაწაწინა გული
სალხინოს და სამშვიდობოს მღერის.

მის: აფრენილა, დაფრენილა
ჩემი მტრედი გაფრენილა,
შენი მტრედი შეხედრია ვზაში.
იფართქალე თეთრო მტრედო,
გაახარე ჩიზი ერდო,
იღულუნე ღარში და ღარში.

ყველას ვინც აყვარება

ვინც არ ჰგამა კისელი,
გაუწვრილდა კისერი,
ვინც არ ჰგამა სამხარი,
ლოყები აქვს გამხდარი.
ვინაც უყვარს კარაქი,
ყველი, თაფლი, ჰური,
სულ ღამისი ქეჩემა
შუბლი, ცხვირი, ყური.
ყველა მიუფერება,
ყველასის ეყვარება,
ვისაც ჰგამა სადილის
აღარ დაეწარება.

ნოდარ შამანაძე

ფისო, ფისო

ფისო, ფისო ნამცეცა,
დაბადება დაგქმდა!
ერთი თავი დაიჭირე,
ისიც როგორ გაგქმნა?

ალექსანდრა დიდუბაშვილი

სამნი

წიწილა წიწივეებს,
წრწუნა კანკალეტს,
წიქარა ბოხლანს
თავი აქვს წოწილა.

თენგიზ ლიტონიძეანიძე

ოქროს ყანა

ბელტი ბელტზე მკვრივად მიწვა,
გაფხვიერდა მკვრივი მიწა,
ხნულში თხელი შოვანები,
ოქროს ეანად გადაიქცა.

ლევან ბაბუხაძე

განაფსულდა, აი ია,
მურცხალს ბუდე აუგია.
ღრთა, გული გვექონდეს ღია,
არ წამოგვედგეს აუგია.

დალი მაზიშვილი თმის საბნევი

ღერწმის ტოტზე
სხივი ერთება,
სხივზე ჰეპლის
ფრთა ირწყვია...
სხივსა ფთხოვ და
ფრთას მანუქებს,
თმის საბნევი
ძომისხდება.

ირინე უშვარიძე

ბულკათილი მაიკო

მესობელმა მიუტანა
მაიკოს ბღის კუნწულა.
მან კი თავის ავანსუთი
ძმისთვის წაადგუსულა.

ზურაბ კობერიძე ნამი

დიღის ნამი სამეურებს
ჰვიდებს სამ-სამ საეურებს,
მზე კი ბალახს მოცვარულს
ტოვებს ხელეშობცარულს.

მიში, მხიჩყდება, მნავიხობა, შახიანობა, დაღიღობა,
ყოყონობა, მღერვახება, გამაჩყვება, მოხცხვობა;

მხატვარმა ნინო ჩაქვატაძემ

დააკვირდი ნახატს და შეეცადე, გამოუმეტყველების მიხედვით გამოიცნო, რომელი ბავშვი რას გრძნობს. შემდეგ მეგობრებს ჰკითხე, რას ფიქრობენ და მათი აზრი შენსას შეადარე.

სულ ახლახან ჩვენ აღმოვჩინეთ, რომ აღმაინი გრძნობის გამოსახატავად სასაუბრო ენის გარდა თურმე „სხეულის ენასაც“ იყენებს. თუ აღმაინის სახეს კარგად დააკვირდებით, მიხედვით, რას გრძნობს იგი.

სახის კუნთების ისეთ მოძრაობას, რომელიც გამოხატავს აღმაინის გრძნობებს და განცდებს, მიმიკა ეწოდება.

აქვე (მომდევნო გვერდზე) გთავაზობთ კიდევ ერთ გასართობს, რომლის თამაშიც მიმიკის გარეშე შეუძლებელია.

მედიკალინა

შენე, შენე,
შეთან შამუთი
მიჰყავს!

შეთან,
შენე ვანდაზე, ჩა
თქვენი სეშეა, თქვე
მხეზომ - თქომ.

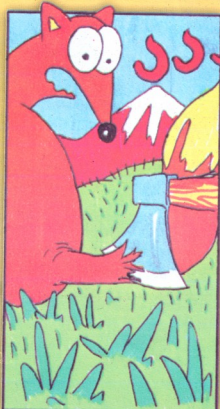

ჩა თქვენი
სეშეა...

ენე
ანე!

ამ შეჩებუნას
ხეზის შოჭხა შეჩიზნა,

აჟო!
აქ ნოშჩომნაჲ
ან სიჲმონათ!

ჩემი პირველი მასწავლებელი

თბილისის 161-ე საშუალო სკოლა

მარინა შალიბაშვილი

მარინკა გიგიაშვილი

ია იაძე

ირმა ჯინჭარაძე

ბაია ქავთარაძე

ნინო მელიაძე

ნატვრა

მინდა სწილო მუკადეს, -
 ნატვრის ბიჭი კოსტა, -
 დიდი, ვრცელი სორთუმი
 მოპირწყევდა ბოსტანს.
 - ზღვა მოსავალს მოიყვან, -
 ილიძეა ილო, -
 ინდოეთში მისწერე,
 რომ განუქონ სწილო.

ქაპუკარინა ჩილაჩავა ჩვენს პატარებს!

წიბ-წიბ, წიბ-წიბ!.. წია, წია...
 ეს ფინჯანი ვინ გასწია?
 ჩვენი დასაღვეი წყალი
 თქვით, რომელმა წააქცია?!..
 აწირინდა პატარა და
 ზღვა ცრემლები დააქცია.
 ამ წივილზე უცაბედად
 ატყდა გრუნუნ-გრუნუნია,
 კრუნ-კრუნით და ფრთის
 ბათქუნით

მოკრუნუნდა კრუნუნია...
 მჯახედ დაიკრიანა და
 არემარეს შეუტია.
 არც ვოჭები დაინდო და
 არც ლეკვი და არც კუნტია,
 ეველანი რომ მიმოფანტა,
 სვეულამ რომ გზა უტია,
 მსოფლოდ მიშინ დამოშინდა
 ის დიდგულა და ბუტია.
 გადათვალა წვრილფეხობა,
 მოუყარა ეველას თავი,
 ღუნღლა ფრთებქვეშ შემალა და
 მიღად მიღვეს უშად თავი.

გამოცანები

ველზე წითლად დაღანებს,
 ევაუილების მშვენიებას.
 გულში შავი ხალი აქვს,
 ფოთლებსა შლის ფეხებდა.
 (.....)

- არავის ჰკითხა, მოვიდა,
 როგორც კი დამბარტოვა,
 მსე გადაელანა სასწრაფოდ
 და ვარსკვლავები დატოვა.
 (.....)

ალექსი ნამორაკაძე

ბათუმის ახადემიური გიმნაზია

დირექტორი რაულ ჯიზიშვილი

სახელმწიფო უნივერსიტეტთან. იგი საქართველოს პედაგოგიის ინსტიტუტის საბაზო სასწავლებელია.

გიმნაზიაში ნაყოფიერად მუშაობს ლიტერატურული სალონი და ხელოვნების ვკუფები; არის მართლმადიდებლური სამლოცველო კუთხე. ჰყავთ მოძღვარი - მამა სერაპიონი.

ამ სასწავლებელში ბევრი გამორჩეული, დამსახურებული პედაგოგია. ბერის მინიჭებული აქვს უმაღლესი და პირველი კატეგორია. ამჯერად მათგან დაწყებითი კლასების რამდენიმე მასწავლებელს დავასახელებთ: ქეთევან დევაძე, ნათელა ლოლაშვილი, რუსუდან მეფარიშვილი, ლალი ჭეიშვილი, პირიმზე რურუა, გუგული დილობერიძე...

ფართო, დაწვრილბუნებულ დერეფნებსა და საკლასო ოთახებში ყურადღებას იქცევს მოსწავლეთა ნახატები და ხელგარჯილობის ნიმუშები. შთაბეჭდვაგადაა მოწვიბილი ეთნოგრაფიული კუთხეები, თვალსაზრისად აყვავებული ქოთნის მცენარეები, ჰყავთ „ოქროს თევზი“ და, თქვენ წარმოიდგინეთ, ნამდვილი კურდღელი - ნაცარა.

გიმნაზიაში ბევრი შემოქმედებითი ნიჭით დაჯილდოებული მოსწავლეა. მათს შემოქმედებას, სხვა ბათუმელი ბავშვების ნამუშევრებთან ერთად, შემდგომში გაგაცნობთ.

ბათუმის აკადემიური გიმნაზიაში გამოჩენილი სასწავლო დაწესებულება აჭარაში და მთელ საქართველოში. ეს გიმნაზია ამ ათილე წლის წინ შეიქმნა დასავლურ სტანდარტებზე ორიენტირებული პროგრესული ტრადიციებისა და ახალი მოთხოვნების შესაბამისად. ძველ პედაგოგიურ გამოცდილებას კარგად შეერწყა სარეფორმო ექსპერიმენტული კონცეფცია. უპირველესი ყურადღება ექცევა მოსწავლის ნიჭის, კონკრეტული საგნობრივი ინტერესისა და მიდრეკილების რაც შეიძლება ადრეული ასაკიდან გამოვლინებას და მაქსიმალურ განვითარებას.

აკადემიური გიმნაზია საუნივერსიტეტო სკოლის სტატუსზე ორიენტირებული სასწავლებელია. მას მნიშვნელოვანი ორმხრივი ურთიერთობა აქვს ბათუმის

ფრანგულენოვანი სკოლების
ბავშვთა საერთაშორისო
თეატრალური ფესტივალი

„ოქნოს ბატყანი“

ანონსი

თბილისში მძვინვარეობს ნოემბრის სახელობის მართლ-მარტოვლი კომპიუტერული სკოლა-ლიცეუმი, რომელიც ახორციელებს კულტურულ-საბანძნათლო პროგრამას „მედიაცენტრი“:

წლის 18-22 ივნისს, სკოლა-ლიცეუმისა და მისი დირექტორის მანანა ტარიელაშვილის ინიციატივითა და საზრუნავის სწავლის დიდი მხარდაჭერით, თბილისში პირველად ტარდება **ფრანგულენოვანი სკოლების ბავშვთა საერთაშორისო ფესტივალი „ოქნოს ბატყანი“**. ფესტივალი საქართველოსა და საზღვარგარეთის ნორმალური უმაღლესი უნივერსიტეტებისა და სკოლების მოსწავლეებს შორის უნდა გაიმართლოს.

ფესტივალის მიზანია თეატრალური წარმოდგენების მშვენივრად ხელი შეუწყოს ბავშვებისთვის უცხო ენების სწავლებას, ხელოვნებასა და მათი კვალიერების დამოუკიდებლობის განვითარებას.

მანანა ტარიელაშვილი, ფესტივალის არგანიზატორი:

ნოემბრის სახელობის კართულ-ფრანგული სკოლა-ლიცეუმი 1996 წელს დაფარეს. მაშინვე აქტიურად ჩაერთო იმ პროგრამებში, რომელსაც ახორციელებდა საფრანგეთის საელჩო, ასევე დაეკავშირდა საზღვარგარეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო ორგანიზაციებს და ერთობლივად არაერთი ღონისძიება მოეწყო.

1997 წელს ჩვენი სკოლის მოსწავლეებმა მონაწილეობა მიიღეს საფრანგეთის ქალაქ მილში გამართულ სასკოლო თეატრების საერთაშორისო ფესტივალში, 1998 და 1999 წლებში კი – თბილისში საფრანგეთის საელჩოს მიერ მოწყობილ თეატრალურ კონკურსებში; სკოლის მოსწავლეთა თეატრალურმა ჯგუფმა ორივეჯერ პირველი 2000 წელს მონაწილეობა მიიღო უფრო პრესტიჟულ მოწვევებში საფრანგეთის ქალაქ ტულუზაში. ჩვენმა სკოლა-ლიცეუმმა მონაწილეობა მიიღო საფრანგული ბანაკებში სხვენებში, მათი მიზანია თეატრალური წარმოდგენების ხელშეწყობა და მათი კვალიერების დამოუკიდებლობის განვითარება.

აღვიძო მიიღო ყოველივე ამან გეგმიურად, საერთაშორისო ფესტივალში, რომელიც ყოველწლიურად იმართება თბილისში და დიდი წარმატება მოიპოვეს, მიიღეს პრიზი და დიპლომი ფრანგული ენის საუკეთესო ცოდნისათვის.

ჩვენი მიზანია XXI საუკუნეში საქართველოს პეიზაჟს უცხო ენაზე მოსაუბრე განათლებული თაობა. ამ მიზნის მიხედვით ენერჯის არ ვიშურებ. 1997 წლიდან ვთანამშრომლობთ ევროპული გიდიის ფრანგულ მისიასთან, რომელიც ყოველწლიურად სპეციალურად ჩვენი სკოლისთვის გზავნის მოსწავლეებს. სკოლის მოსწავლეები ზოგჯერ ცხელ თვეებში მათთან საზოგადოებრივ ბანაკებში სხვენებში, მათი ხელმძღვანელობით სწავლობენ და ცოდნას იღრმავებენ.

თბილისში დაგეგმილი გვაქვს ჩვენი სკოლის მოსწავლეებისთვის ფრანგულ-ინგლისური საზოგადოებრივი ბანაკის მოწყობა, რომლის მუშაობაშიც ფრანგი და ამერიკელი პედაგოგებიც მიიღებენ მონაწილეობას.

უახლოეს ხანებში, ჩემი ინიციატივით ჩამოყალიბდება უცხოურენოვანი ბანაკებისა და ბავშვთა საერთაშორისო ფესტივალის ასოციაცია, რომლის საქმიანობის მთავარი მიზანია მოზარდი თაობის თავისუფალი დროის ორგანიზება იქნება.

ახალი საუკუნის ზღვრებზე ვისურვებ, რომ ბავშვთა თეატრი კვლავ არსებობდეს, კვლავაც გვაოცებდეს თავისი უბრალოებითა და უღაპრობითა სიმყარით. და, საბავშვო თეატრი გახდეს ხალხთა მეგობრობის, მშვიდობისა და სიყვარულის ამოსავალი წერტილი...

ნუ დაგეგმიწყვდება, ჩვენი ხომ ყველანი ბავშვობიდან მოვიღებთ.

მაია გურასანიშვილი,

საზღვარგარეთთან ურთიერთობის პროგრამის დირექტორი.

– თავდაპირველად მინდა აღვნიშნო, რომ ინტერნეტი გვიადვილებს კავშირს საზღვარგარეთის კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან. წყნ არაერთ საინტერნეტო პროექტში მივიღეთ მონაწილეობა: მაგალითად, შპრშან, 2000 წ. ქალაქ ტულუზაში ბელგეზის სკოლის მიერ მოწყობილ ნახატების საინტერნეტო გამოფენაზე. წელს მისის თვეში ევროსკოლების საგანმანათლებლო პროგრამების ფრეიტი, ჩვენი IV კლასის მოსწავლეები ნანტის დეონ საის სკოლაში ორი კვირის განმავლობაში ფრანგ თანატოლებთან ერთად სწავლობდნენ. ბავშვებს ინტერნეტის მეშვეობით კავშირი აქვთ იტალიის, პორტუგალიის, ჩეხეთის, რუმინეთის ფრანგულენოვანი სკოლების მოსწავლეებთან.

ქალაქი	სკოლა	ჯგუფის სახელწოდება	შედეგები
რუმინეთი ქ. კალარაისი	მაია ემინესკუს სახ. დიდიკუში 23-ე საშ.სკოლა	“Kalaraei”	ოღლა დინუ თიანა დომიტრუ
თბილისი	178-ე საშ. სკოლა	“Le bouquet”	ლუბა სინაკაშვილი სესილი გვერცაძე
თბილისი	124-ე საშ. სკოლა	“Les moineaux”	მარინე კუპინაშვილი მგვინა ბარჯაძე
თბილისი	სოფ. კორძაბაის სახ. ქართველურ-სკოლალიკუში	“Rayons de soleil”	ხ. ქართველურული ქ. პრინციპალი
თბილისი	სოფ. კორძაბაის სახ. ქართველურ-სკოლალიკუში	“Rayons de soleil”	ხ. გაგვიშიძე რ. ტყეშელაშვილი
რუსეთი	მოსკოლი ახალგაზრდობის სახეობა	“Evrika”	მარინე ხანინი ციხინი ციხინა გურგორაშვილი
რუსეთი	18-ე საშ. სკოლა	“Muguet”	ვიკტორია გიგოლაშვილი რევაზ ფულაგიანიშვილი
რუსეთი	10-ე საშ. სკოლა	“Les piafs”	მარია მარიაშვილი მანანა მიქუტაძე ცოფია გურგული
გურჯაანი	საშ. სკოლა	“Que sera, sera”	ვიკტორია მარიაშვილი თამარ მარიაშვილი
გურჯაანი	ქილაშვილის სახ. ვიწახია	“Jeunes artistes”	დავით ციხინაშვილი ანა ნარინაშვილი
პატარძელი	სკოლა-ლიცეუმის არსებული მუშაოთა ცენტრი	“Atelier-Kouchita”	ცინტო დიდუღულიშვილი მარბა დიდუღულიშვილი
ქისტაური	ბავუჯი ერისთავის სახ. საშ. სკოლა	“L'arc-en ciel”	თამარა ფულაგიანიშვილი მანანა ხახუტაძე
გუშეთი	1 საშ. სკოლა	“Deux”	დავით გორგოშვილი სოსანა ბაგრატიანიშვილი
ქუთაისი	4-ე საშ. სკოლა	“მზარდი მზივრული	ციხინა კუხიანი მანანა ნარინაშვილი
ბათუმი	4-ე საშ. სკოლა	“ხედის მკვდები”	გიორგი სადრასი ნანუკა კოკლავაშვილი
ბათუმი	ივ. ჭავჭავაძის სახ. ცდასკერძი ვიწახია	“Les violettes”	თინათინ ტაყაიანი მარბაშვილი
ქობულეთი	7-ე საშ. სკოლა	“ინაერები”	მანანა ნინაძე ლურჯა ბეგლაშვილი
სურამი (იბრია)	იბრიათის საშ. სკოლა	“Jeunes francophones de Sourami”	თამარ ხარიაშვილი დორჯინ ურთაქულიძე
ტყევი	ტყევის საშუალო სკოლა	“Les petites e toilettes”	ნელი მასიაშვილი

აშთაღილ ტარიელაშვილი, შუსტიკალის ფინანსური მენეჯერი

– რაც უნდა კეთილშობილურ მიხედვებს იხსავდეს ესა თუ ის პროექტი, მას განხორციელება არ უჭერია ხოთანადო დაფინანსების ვარაუდი, ამიტომ, პირველ ყოვლისა, მინდა აღვნიშნო იმ ორგანიზაციების მხარდაჭერა, რომელთა დაუხმარებლადც ჩვენი ფესტივალი არ გაიმართებოდა. უწინარესად, ჩვენს წამოწყებას გამოეხმადურნენ საფრანგეთის საელჩო და ლინგვისტიკის აბაშე პეტონი იფან კაბაკოვი, თბილისის მერია – მუხრან მდივანი და დავით ოქტაშვილი, რუმინეთის საელჩო – ელინ კონსტანტინე ვირბეა, “ICI PARIS” – ლევან მარგელაშვილი, შპს მატეიკომი – გიორგი კიკნაძე, ქობულეთის ბიულეტენი “ჯორჯია” – თემურ ჭყონია, რისთვისაც მათ დიდ მადლობას მოვასხენებთ.

ქეთევან კვანტალიანი, პასუხისმგებელი საზღვარგარეთის ქვეყნებთან ურთიერთობაზე

– ფრანგულენოვანი სკოლების ბავშვთა საერთაშორისო თეატრალურ ფესტივალს გამოეხმადურა იტალია, თურქეთი, ბელგია, სფრანგეთი, მერამ დროის სიმცირის გამო მათ ვერ შეძლეს წელს ფესტივალში მონაწილეობა და საქართველოში სტუმრობა მომავალი წინათვის გადავად. ფესტივალში მონაწილეობას მიიღებენ რუმინეთის ქალაქ კალარაისის მაია ემინესკუს სახელობის ლიკეუმის მოსწავლეები და მათი მასწავლებლები ქალბატონები ოღლა დინუ და თიანა დომიტრუ. დიდი დახმარება გაგვიწია საფრანგეთის ქალაქ ნანტის მერმა, რძემელამც ფესტივალში მონაწილე პედაგოგებისათვის საჩუქრები გამოგვიგზავნა.

ქეთევან ქურციკიძე – პასუხისმგებელი შიდა საფესტივალ საშუალებებზე

– საორგანიზაციო ჯგუფმა დიდი მოსამზადებელი სამუშაოები ჩაატარა ფრანგულენოვანი სკოლების მოძიებისა და მათთვის ინფორმაციების მიწოდებისთვის. ჩვენმა წამოწყებამ დიდი მოწონება და მხარდაჭერა პპოვა.

ხაჭაპურის შემოქმედება

ლუკა სულაძე

მეგობრები

ნატყრა

ღმერთო, არ დამინდო!
ღმერთო, არ დამინდო!
ლექსად ამიდგერე სული
პატარა.

აზრი მათქმევინე, მოკლე
და პატარა,
რომ შეძლოს ჩემმა
მხრებმა ატანა.

ღმერთო, არ დამინდო!
ღმერთო, არ დამინდო!
მაქციე ბრძენკაცად
პატარა.

აზრი მათქმევინე, მოკლე
და პატარა,
რომ შეძლოს მზის სხივმა
ხეცაში ატანა.

ყურეკვიტა და ნაბია
ბოსტან-ბოსტან დარბიან,
მოიპარეს სტაფილი,
შეჭამეს და გარბიან.

დათო ბაბანიძე
3 წლის, ქვათურა

გიორგი
ტუზუნიძე
VII კლასის
მოსწავლე
სოფ. საბუე

ბამარაგობათ, დოღო დეიდა!

მე უკვე მეორედ გეხშიანებთი. პირველი წერილი რომ
მოგწერეთ, 8 წლის ვიყავი. ახლა მე-5 კლასში ვარ და
ისევ ხალისით ვკითხულობ „დიდას“. ვეგზავნით ლექსს,
რომელიც მოსკოვში ყოფნის დროს დაწერე.

მონატრება

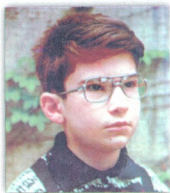
როგორ მენატრება დედა,
ბაბუა და ბებიები,
მეგობრები, ვისაც ახლა
ვერ გვხვავ და ვეღარ გვხვდები.
მესიზმრება მოლი, ბურთით
მოთამაშე ლევანიკო
და მალვიძებს სინანული
თქვენ იქ იფით? მე აქ ვიყო?

ლელა ზივია

თუფის საშუალო სკოლის V კლასის მოსწავლე

ოჯახი

დედა ჩემი ხატია,
მამა - უფლის სადარი,
მე და ცოტენე -
სანთლები,
საქართველო - საყდარი.

გიორგი ოხსარაშვილი
10 წლის.

კურდღელი

წვიმს, წვიმს,
აირია ღრუბელი.
ბუნჩის ძირას ჩამჯდარა
პაწაწინა კურდღელი.
ალარა აქვს კომპოსტო,
ალარც ტკბილი
სტაფილო.
ემინია, ავდარში
ვერ პოულობს საკბილოს.
ჩაევიდა ბუნჩის ძირს
და კანკალებს
კურდღელი,
ევედრება ძლიერ ქარს,
გადარეკოს ღრუბელი.

გიორგი რიჟვაძე

ხაშურის დაწვებითი სკოლა „მშობრის“ I კლასის მოსწავლე

უტა მაღლაფრიძე
ვერისუბნის ლიცეუმის III კლასის მოსწავლე

სკოლაში დირექტორის, ქალბატონ ნათელა მჭარეულის ინიციატივით ჩამოყალიბებული მხატვრული კიბოების წრე, რომლის მუშაობა ტელეკომპანია "გეგმა"ში შექმნილია. ცოტა ხანში, ამ გადაცემების საფუძველზე, ტელეკომპანია "გეგმაზე" დაარსდა გადაცემა "იკროდენა ვარსკვლავები", მხატვრული კიბოების წრე კი საკვირაო სკოლა-სტუდიად გადაკეთდა.

"იკროდენა ვარსკვლავების" წარმატებაში დიდი წვლილი შეაქვს ახალგაზრდა, ნიჭიერი კომპოზიტორის ცირა ბუჩუშელის, რომელმაც ახალგაზრდა სტუდიის წევრებს პიში აჩუქა დაუფლავად მუშაობის ჩვენი ქორეოგრაფი თამუნა ლინელი და სტუდიის მენეჯერი თეა დავითაია.

სამხატვრო ხელმძღვანელი:
ნინო ბელაშვილი

ანონსი
 "იკროდენა ვარსკვლავებს" ერთი წელი შეუსრულდა. საინფორმაციო სტუდიის წევრები თავიანთ თანატოლებს და უფროსნი თათბის გულშემატკივრებს მაისის ბოლის თიჯინების თეატრში იწყვენ.

კომპოზიტორი:
ცირა ბუჩუშვილი

ცეროდენა პარსკვლავები

ლამა ქებაძე

სალომე
გონილოიშვილი

თეკლა ჭუმბურიძე

რუსუდან სულაძე

გეგე კანდილაძე

ნათია გელაშვილი

სალომე თურმანიძე

მარიამ ხანგებლიძე

გვანცა კუჭიაშვილი

სთივკო მაღალაძე

გიორგი ქორიძე

მარი ოსაძე

მარიამ პავლეძე

თიკო ღობორჯვინიძე

თორნიკე გვეგემიძე

მარი შიქაძე

მარი ჯიასაშვილი

ლამა დევდარიანი

სალომე ქორიძე

ანი შურლიაია

დინა კვალიციანი

ვანკო თაღაშვილი

თამუნა დევდარიანი

თენა ჩიქვაბანი

გიორგი სამსიანი

დედუნა პაპუაშვილი

გიორგი კომაძე

ანა ბეჭაური

თეიკო ღვარაძე

მ ა მ ა რ ი კ ა

გემი თავდაპირველად უბრალო მორი იყო. სწორედ ამ მორით დაკურავდა პირველყოფილი ადამიანი. მერე მან ტივისა და ნავის გაკეთება ისწავლა. ძვ. წ. III ათასწლეულში ეგვიპტეში აფრინაქსის ნიხიან ნაუგის იფენებდნენ. ძვ. წ. VIII-VII საუკუნეებში ბერძნებმა მრავალსართულიანი ნიხიან გემების აგება დაიწყეს. მათ საფუძველზე ვენეციელებმა ცნობილი გალერა შექმნეს. XV საუკუნეში ინდოეთში საცურაოდ აფრიან გემებს - კარაველებს იფენებდნენ, XIX საუკუნის დასაწყისში კი ორთქლისმძრავიანი გემიც გამოიჩნდა. ამას მოჰყვა ხრახნიანი და დიზელისმძრავიანი გემები.

პირი

ანა რაფარი

პაპიტნის ბოგურა

ლაინმერი

პანაუზი

პიუტა

ტიტანიკი იყო.

მცირე სავაჭრო ორქვიანი

პიუტა:

- პაპიტანი** - გემის უფროსი
- ლომანი** - წყლის გარკვეულ უბანზე გემების გატარების სპეციალისტი
- ბომანი** - უმცროსი მეთაური, რომელსაც ევალება გემბანზე წესრიგის დამყარება
- მატროსი** - რიგითი მეზღვაური
- ქოქი** - გემის მზარეული
- იუნა** - ყველაზე უმცროსი მატროსი

- ტრაპი** - კიბე
- ქირი** - გემის უკანა ნაწილი
- პიუტა** - ოთახი მეზაგრებისთვის
- პაპიტნის ბოგურა** - ოთახი, საიდანაც კაპიტანი აკონტროლებს გემის მობრაობას
- პანაუზი** - გემის სიჩქარის ერთეული
- ლოქი** - გემების შესაკეთებელი ნაგებობა
- SOS** - უბედურების საერთაშორისო რადიოსიგნალი. გადაცემა მორზეც ანბანით.
- რაფარი** - რადიოტალღების საშუალებით სხვადასხვა ობიექტების აღმოჩენისა და მათი ადგილმდებარეობის განსაზღვრისთვის საჭირო მოწყობილობა.
- პანაუზი** - გემის სამზარეულო

ტანკერი

თხევადი ტვირთის გადასაზღვი გემი

სკრტული იახტა

კატამარანი

ჯონკა

ჩინური იალქნიანი ნავი

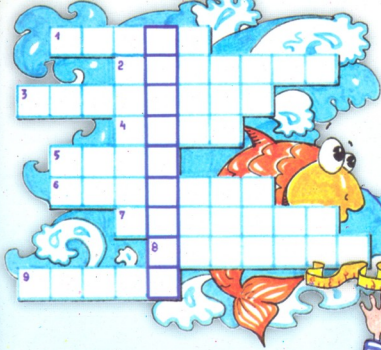
შავმა პიროპორდი
და გაივება, რა კვშია ნახატს
აღამიანის სხეულზე

ს
მ
ლ
ე
ტ
ა
ზ
მ

თამარ შამსაბური

1. ნავსადგური ანუ ...
2. აფრა ანუ ...
3. გემის მეთაური
4. გემი ჩერდება, წყალში ეშვება ...
5. მზარეული გემზე
6. ღურბინდი ანუ ...
7. ზღვის ყაჩაღი
8. კაპიტნის ხელქეითი.
9. უმცროსი მეზღვაური.

ვინ ვარ მე?

არც ისეთი გამხდარი ვარ,
როგორც პაკო, და არც ისეთი
მსუქანი, როგორც ბილი; არც
ისეთი ძლიერი, როგორც
ჯეკი და არც ისეთი
მნიშვნელოვანი,
როგორც ნემო.

დასრულეთ ეპონათქვაძეძი

ზ უ რ გ ი

მ ა ე

თ ა ვ

ს ი დ ი

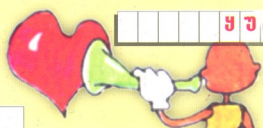

ს ი ა რ უ ლ ი

ტ ა ნ ი ა

ს ი ს

ყ უ რ ი

ჯ ღ ლ მ ა

ვიდეოსტუდია „ალემპრი“ გათვავობოთ მულტიპლ-
 იკაციურ ფილმებს ქართულ ენაზე, ლინევირებულ
 კასეტებზე, ასევე ფილმებს ორიგინალის ენაზე
 (ინგლისურად, გერმანულად, ფრანგულად და ა.შ.).
 დამატებითი ინფორმაციისთვის დარეკეთ:
 93-56-15.

hp 463/2

ქვემოთადა

ჩვენი ბავშვთა შეგობარია „დილის“ წინა ნიქურში (2001-02) ვუძე
 გათამაშება „კლავარია“, რომლის საფუძველი, დაბირებისაგან,
 ახლა შედგანდება: თუ შუენ ვე შემობარში ჩაგრული „დილის“ ცნ-
 იკაციურდილის“ სელისწერის ბარათის მეთერ გვერდზე საწურის
 წითელი ყუთია ჩახატული, მაშინ შუენ მოთვე. პრისის მისადებად
 გაბლიან ეურნალიან“ ერთად ველიდებით „დილის“ რედაქციაში
 ყოველდღე. შაბათ-კვირის გარდა, 13-იდან 17 საათამდე.

2004 100 დილა

ვამოიწერეთ ჟურნალი ტრია

ანი და ნატა
 ტეიტინჰვილაპი

ლუპა
 და ნატა
 ვაჟაჟაპი

პუპა
 ზარიპი

პირიპი
 ჟაპი

დევი და სოფო
 ვირსხალაჟაპი

ელა ბაჟაპი

პირიპი
 სულაპი

❤️	★	❤️	☀️	🌙	☀️
★	☀️	🌙	❤️	★	❤️
☀️	🌙	★	★	❤️	🌙
☀️	❤️	🌙	☀️	★	☀️
🌙	❤️	★	☀️	🌙	❤️
❤️	★	🌙	🌙	☀️	★

დახედე ცნობის და ნახატები ასეთი თანხმდებლობით დათვალოდე ერთი
 გული, ერთი ვარსკვლავი, თირი გული, ერთი მზე, ერთი მთვარე, თირი მზე-
 რომე ბოლომდე დათვლია, შემთავრებულე ეურნალი და თელა სელახლა
 დასწყვე ეს ვასათობი შეხსენებების შემსწერების დაეუხმებება.

პასანა
 მანასა

ტიპიპი
 პაისურაპი

მთავარი რედაქტორი ღოღო წიწიწაძე
 სარედაქციო საბჭო: ლეონ ბაგუაძე, თინა შინაძე, ნანი ბაკანიძე, შარბა კვაჭანტირაძე, თინა გონიაშვილი,
 ვლადი ნახატი ზღვარაღ აგობაძე
 მისამართი: თბილისი, კოსტავას №14, ტელ.: 93 10 92, 93 41 30 გაზიდვის 1904 წლიდან
 ზასი: 2 ლარი და 50 თეთრი უელმოწერთათვის 2 ლარი